

τῶν Ὁθωμανῶν Σουλτάνων, τὸν ὁποῖον ἐπισκέπτονται πολλὰκις οἱ Ὁθωμανοὶ χάριν εὐλαθείας. Ἡ πολίχνη ἔχει σήμερον μόλις 80 οἰκογενεῖας χριστιανῶν ὀρθοδόξων, γεωπόνων καὶ ἐμπορῶν, καὶ ἄλλων τῶσων περὶ τοὺς μουσουλμάνων.

ΔΕΙΝΑΓΟΡΑΣ.

Πτωχοδοχεῖον.

Ὅτως ἐλέγοντο ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν φιλάνθρωπικά τινα καταστήματα, ἰδρυμένα ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλολοίων χριστιανῶν πρὸς ἐνοίκησιν καὶ περιθαλψιν τῶν πτωχῶν, τῶν ἐνδεῶν, τῶν ἀπύρων. Τοιαῦτα ὑπῆρχον τότε καὶ ἐν Βυζαντίῳ, καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀνμφιβόλως καὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ ὅπου ἄλλαχθῆ. Ὡς μεγάλη κοινότης καὶ φιλάνθρωπος ἔχει καὶ ἡ Σμύρνη Πτωχοδοχεῖον γενόμενον παρὰ τῇ ἀριστερᾷ τοῦ Μέλῃτος ὁχθῇ δι' ἄλλον σκοπὸν τὸ κατ' ἀρχάς, συνδρομῇ δὲ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ αἰοδήμου Ἀγγέλου Χαϊκάλῃ Ζακυνθίου, κατοικοῦ Σμύρνης. Τὸ κατάστημα τοῦτο λέγεται χυδαῖκῳ Μορτάτζι, διότι ἐχρησίμευε τὸ κατ' ἀρχάς ὡς λοιμοκομεῖον. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων ὑπάρχει σήμερον Πτωχοδοχεῖον τῆς κοινότητος τῶν Γραικῶν, δεχόμενον ἐνίοτε καὶ ἄλλογενεῖς, ὅπερ δὲν ἐπραξάν ἄχρι νῦν πρὸς τοὺς Γραικοὺς οἱ ἄλλογενεῖς, ἔχοντες ὅμοια καταστήματα καὶ ἐν Σμύρνῃ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει. Οἱ Σμυρναῖοι Γραικοὶ, κλιῶς ποιοῦντες, δέχονται ἄλλογενεῖς νοσηλευμένους ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ Γραικικῷ νοσοκομείῳ, ὑπὲρ ἔχοντι τῶν ἄλλων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁμοίων καταστημάτων. Σημειωτέον προσέτι ἐν παρόδῳ, ὅτι οἱ Κωνσταντινουπολῖται Γραικοὶ δὲν ἔχουσι πλέον Πτωχοδοχεῖον, οὔτε Ὀρφανοτροφεῖα, εἰὼ οἱ αὐτόθι ἄλλογενεῖς, καὶ ὀλιγότεροι ὄντες κατ' ἀριθμὸν καὶ ξένοι τρόπον τινα εἰς τὸν τόπον, ἔχουσι τὰ πάντα ὅπως δὴ ποτε. Αἰδῶς, ὦ ἀγαθοὶ καὶ φιλότιμοι Βυζάντιοι!

Περὶ τοῦ Πτωχοδοχείου τῶν Σμυρναίων ἐγένετο ἐσχάτως σκίψις τις νὰ μετατραπῇ εἰς Νεκροταφεῖον ἢ Κοιμητήριον τῶν ἀποθνησκόντων, ἀποπεμπομένου ἐκείθεν παντὸς τοῦ πλήθους τῶν ἀστέγων καὶ ἐνδεῶν τῆς πολυανθρώπου τούτης κοινότητος, ἄνευ προηγουμένης τινας περὶ αὐτῶν προνοίας. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτον ὀρθόν, οὔτε κατάλληλον τὸ μέρος εἰς ἐνταφιασμὸν· ἐπειδὴ, ἂν πάντως πρόκηται ποτὲ νὰ ἐκλειψῇ ἀπὸ τὰς ἐκκλησίαις τῶν Γραικῶν ὁ ἐνταφιασμὸς κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ἐνταῦθα παλαιὰν συνήθειαν, συμφέρει καὶ ἀρμόζει νὰ εἰσπύωνται οἱ νεκροὶ πάντες ἔξω τῆς πόλεως εἰς θέσιν πλαγίαν, καταφευγὴ καὶ ἀερικὴν, ὅθεν συνήθως δὲν ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν ὁ ἀήρ, φέρων τὴν βλαβερὰν τοῦ Νεκροταφείου ἀποφορὰν. Ἀλλὰ καὶ τοιαῦται θέσεις δυσκίλως εὐρίσκονται περὶ Σμύρνην, οὐδὲν καλῶς κατοικημένην καὶ ὅπως οὖν στενωχωρημένην ἐκ τοῦ πέριξ. Διὰ ταῦτα καλῶς ἔπραξεν ἡ Δημογεροντεὶς δικτηρήσασα τὸ Πτωχοδοχεῖον, ὡς ὑπάρχει.

Τὸ ἀναγκαῖον τοῦτο κατάστημα τῶν Σμυρναίων ἔχει ὡς 120 δωμάτια, ξύλινα καὶ πέτρινα, ἐν περιβάλλῳ σχεδὸν τετραγώνῳ, ἔχοντι ἐν μέσῳ δένδρα καὶ φρέατα. Περιέχει δὲ ὡς 130 ἢ καὶ πλείονας οἰκογενεῖας, καὶ προσκυνητήριον καὶ διδασκῆριον κοινῶν γραμμάτων. Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ἀσθενήσαντες οἱ πλείονες τῶν ἐν αὐτῷ πτωχῶν, ἔλαβον δωρεὰν τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἱατροῦ καὶ τὰ ἱατρικὰ δαπάνη ἀξιεποίνῳ τοῦ Νοσοκομείου, ὅπου ὑπάρχει προστρηγμένον τὸ Πτωχοδοχεῖον. Τὸ κατάστημα τοῦτο χρειάζεται κάποιαν βελτίωσιν καὶ περιποίησιν.

Δ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΙ Ο ΘΡΑΣ ΔΗΣΤΗΣ.

Ἀλέξ. Εἶσαι σὺ ὁ ἐκ Θράκης ληστής, περὶ τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ ὁποίου τοσαῦτα ἤκουσα;

Ληστ. Ναι, εἰμαι Θράξ καὶ στρατιώτης.

Ἀλέξ. Στρατιώτης! — δολοφόνος, κλέπτης, ἄρπαξ! ἢ μαστίξ τῶν ἀνθρώπων! τιμῶ τὴν ἀνδρείαν σου, ἀλλὰ ἐδελύττιομαι, καὶ πρέπει νὰ κολάσω τὰ ἐγγλήματά σου.

Ληστ. Τί ἐπραξα καὶ παραπονεῖσαι;

Ἀλέξ. Δὲν περιεφρόνησας τὴν ἐξουσίαν μου; δὲν παρεβίβασας τὴν δημοσίαν εἰρήνην; καὶ δὲν ἔξῃσας βλάπτων τὰ πρόσωπα καὶ κτήματα τῶν συνυπηκόων σου;

Ληστ. Αἰχμάλωτός σου εἰμαι, Ἀλέξανδρε! ὅθεν πρέπει ν' ἀκούσω τοὺς ὀνειδισμοὺς σου, ἢ νὰ ὑποφέρω τὰ κολαστήριά σου. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου εἶναι ἀκαταδάμαστος, καὶ ἂν ἀποκριθῶ εἰς τοὺς ὀνειδισμοὺς σου, πρέπει ν' ἀποκριθῶ, ὅτι ἐλευθέρως.

Ἀλέξ. Δάλει ἐλευθέρως. Δὲν θέλω νὰ ὠρελθῶ ἀπὸ τὴν ἰδυνάμιν μου, καὶ νὰ δεσμεύσω τὴν γλῶσσαν κάνανός.

Ληστ. Δοιῶν εἰς τὴν ἐρώτησίν σου, δι' ἄλλης ἐρωτήσεως ἀπαντῶ. Πῶς ἔξῃσας μέχρι τοῦδε;

Ἀλέξ. Ὡς ἥρως. Τὴν φήμην ἐρώτησον, καὶ θέλεις μάθει. Μεταξὺ τῶν ἀνδρείων ὑπῆρξε ὁ ἀνδρείεστατος, μεταξὺ τῶν κυριάρχων ὁ εὐγενέστατος, μεταξὺ τῶν δορυκτῆτων ὁ κραταιότατος.

Ληστ. Ἀλλὰ δὲν ἤκουσας τὴν φήμην διαλαλοῦσαν καὶ τὰς ἰδικὰς μου ἀνδραγαθίας; Ὑπῆρξε ποτὲ τολμηρότερος ἀρχηγὸς ἀνδρειοτέρας συμμορίας; Ὑπῆρξε ποτὲ, — ἀλλὰ δὲν καταδέχομαι νὰ καυχῇ. Σὺ αὐτὸς γνωρίζεις, ὅτι εὐκόλως δὲν καθυπετάχθην.

Ἀλέξ. Ἀλλ' ὅμως; τί ἄλλο εἶσαι παρὰ ληστής, χαμερπὴς καὶ ἄτιμος;

Ληστ. Ἀλλ' ὁ δορυκτῆτῳ τί τάχα εἶναι; Καὶ σὺ δὲν περιῆλθες τὴν γῆν, ὡς κακόν τι δαιμόνιον, μαραινὸν τοὺς ὀρθοὺς καρποὺς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐνοίας, ἀρπάζων, λεηλατῶν, φονεύων, ἀνόμως, ἀδίκως, μόνον πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς ἀπληστού φιλαρχίας σου; Πᾶν ὅτι ἐγὼ ἐπραξα εἰς ἐν χωρίον μετὰ ἑκατὸν ὁπαδῶν, σὺ ἔκαμες εἰς ὁλόκληρα ἔθνη μετὰ πολλῶν χιλιῶν. Ἄν ἐγὼ ἀπεγύμωσα ἐν ἄτομον, σὺ καταφάνησας βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας. Ἄν ἐγὼ ἔκαυσα ὀλίγας κώμας, σὺ κατηρμήωσας τὰς πλέον εὐδαίμονας βασιλεῖς καὶ πόλεις τοῦ κόσμου. Εἰς τί λοιπὸν ἡ δια-

φορά, ἐκτός ὅτι οὐ βασιλεὺς γεννηθεῖς, ἡξιώθης νὰ γένῃς ἀνώτερος; ληστής; ἐμοῦ τοῦ ἰδιώτου;

Ἀλέξ. Ἀλλ' ἂν ἤρπασα ὡς βασιλεὺς, ἔδωκα καὶ ὡς βασιλεὺς. Ἄν κατέστρεψα κράτη, ἐθεμελίωσα μεγαλήτερα. Περιέβαλψα τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν φιλοσοφίαν.

Ληστ. Καὶ ἐγὼ ἀφειδῶς ἐδίδον εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅτι ἐλάβανον ἀπὸ τοὺς πλουσίους. Συνέστησα τάξιν καὶ πειθαρχίαν μεταξὺ τῶν ἀγριωτάτων, καὶ πάντοτε ὑπῆρξα ὁ προστάτης τῶν καταδυνασταυμένων. Τῶντι περὶ τῆς φιλοσοφίας, τὴν ὁποίαν ἀνέφερες δὲν γνωρίζω τίποτε· ἀλλὰ πιστεύω ὅτι, οὔτε εἰς ἐμὲ οὔτε εἰς σὲ εἶναι δυνατόν ν' ἀποζημιώσωμεν τὸν κόσμον, δι' ὅσα κακὰ τὸν ἐπροξενήσαμεν.

Ἀλέξ. Ἀρεῖ. Ἀφαιρέσατε τὰς ἀλύτους του, καὶ καλῶς αὐτὸν περαιοποιήτε. Τόσον λοιπὸν ὁμοιάζομεν! Ὁ Ἀλέξανδρος ληστής!!... Θεωρητέον.

Ἀναμφιβόλως οἱ δορυκτῆρες ὁμοιάζουσι πολὺ τοὺς ληστές. Ἀλλ' ἂν ἦσαν πεπρωμένον ἄνθρωποι νὰ ταράττηται ἡ ἀνθρωπότης κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν δορυκτητόρων, εὐκατὶν νὰ ἦσαν αὐτοὶ Ἀλέξανδροι, ἐξημεροῦντες καὶ συνδέοντες τὰ ἔθνη διὰ τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

ΠΙΘΗΚΟΣ.

Ὁ Πίθηκος εἶναι ζῶον πανούργον, καὶ μιμνῆται εὐκόλως τὰς πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Τὴν μιμητικὴν ταύτην διαθέσιν ἐμφυτον εἰς τὴν φιλίαν, ἔχουσιν οἱ πίθηκες καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν αὐτῶν κατάστασιν.

Ὁ Πίθηκος γεννᾶται μόνον εἰς θερμὰ κλίματα, εὐρίσκεται εἰς τοὺς πλείοτους τροπικοὺς· ὡς καὶ εἰς ἑσθέρειον Ἀφρικὴν. Εἰς οὐδὲν ὅμως τῆς Εὐρώπης μέρος ἐκτὸς περὶ τὸν βράχον τῆς Γιβραλτάρ, εἰς τοῦ ὑποῖον τὰ σπήλαια καὶ ἀντρα ὑπάρχουσι πάμπολλοι.

Ὁ μεγαλύτερος ἀφ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν Πιθήκων εἶναι ὁ Οὐραγκουτάγγος, [πιθανῶς ὁ τῶν παλαιῶν Σάτυρος], ὁ ὁποῖος τέλειος γεγνημένος, ἔχει σχεδὸν πέντε ποδῶν ὕψος, περιπατεῖ δὲ διὰ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν ὀρθῶς ἐπιστηριζόμενος ἐπὶ ῥάβδον, τὴν ὁποίαν φέρει διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, τοὺς ὁποῖους μεταχειρίζεται ἀντὶ χειρῶν. Οἱ Πίθηκοι οὗτοι εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἀσίας. Ὅταν ἡμερωθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, διδάσκονται πολλὰς οἰκακὰς ὑπηρεσίας, οἷον νὰ κοπανίζωσι σῖτον εἰς ὄλμον, νὰ φέρωσιν ὕδωρ εἰς λαγήνας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς νὰ ψήνωσι περιστρέφοντες τὸ κρέας εἰς ὀθελὸν ἐπὶ τοῦ πυρὸς κτλ.

Εἶδον Κολουροπίθηκον, λέγει τίς τῶν περιηγητῶν, θαδίζοντα πάντοτε ἐπὶ δύο ποδῶν, καὶ ὅταν ἔτι ἐβάσταζε βαρὴα φορτία. Τὸ ἦθος αὐτοῦ ἦτο μελαγχολικόν, τὰ κινήματα εὐτακτα, ἡ διαθέσις αἵσις καὶ πολὺ διαφέρουσα ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν πιθήκων. Δὲν εἶχε τὸ εὐερέθιστον τοῦ πιθήκου τῆς Βαρβαρίας, οὔτε τὴν ἐθελοκακίαν τοῦ Ὑλοβίου πιθήκου, οὔτε τὰ ἀλλόκοτα κινήματα τῶν μικρῶν. Νεύματα καὶ λέξεις μόνον ἐξήρκουν νὰ ἐκάλωσιν εἰς κίνησιν τὸν Κολουροπίθηκα, ἐνῶ ὁ Ὑλοβίος πίθηκος ἐχρειάζετο ῥάβδον, καὶ οἱ κοινοὶ πίθηκοι μάλιστα, διότι κἀνεῖς ἐξ αὐτῶν δὲν ἤθελε νὰ ὑπακούσῃ ἀνευ δαρμοῦ. Εἶδον, λέγει ὁ αὐτὸς περιηγητής, αὐτὸ τὸ

ζῶον νὰ προτείνῃ τὴν χεῖρά του εἰς τοὺς προσερχομένους νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσι, διὰ νὰ τοὺς εἰσάξῃ ἐντὸς τοῦ δωματίου του καὶ νὰ συμπεριπατῇ μετ' αὐτῶν σύννους, ὡς νὰ ἦτον καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς ὁμηγύρεως τῶν ἀνθρώπων. Τὸν εἶδον καθήμενον πλησίον τῆς τραπέζης ν' ἀνοίξῃ τὸ περὶζώμά του, ν' ἀπομάξῃ τὰ χεῖλη του, νὰ μεταχειρίζεται κοχλιάριον ἢ περόνιον διὰ νὰ φέρῃ τὰ σιτία εἰς τὸ στόμά του, νὰ χύνῃ τὸ ποτόν του εἰς πατήριον καὶ νὰ τὸ συγκρούῃ εὐτραπῶς μετὰ τῶν πορακαθημένων. Ὅταν προσεκαλεῖτο νὰ πῇ τί, ἔφερε κοτύλην καὶ ὑποκράτηρα, τὰ ἔθετεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔβαλλεν τὸ ζάχαρον, ἐνέχεε τὸ τέϊ ἀπὸ τὸν προγύτην, πάντοτε ἀρίων αὐτὸ νὰ κρύωσιν πρὶν τὸ πῖν. Ἐκάρνε δὲ τὰς πράξεις ταύτας διὰ τῶν νευμάτων μόνον, ἢ διὰ προφορικῶν διαταγῶν τοῦ κυρίου του καὶ συχνάκις ἐξ αὐτομάτου. Δὲν ἐβλαπτε κανένα, μάλιστα ἐπλησίαζε τὴν ὁμηγυρίαν σεμνοπρεπῶς, καὶ παρουσιαζέτο ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν ὑποψεύσωσιν. Ὑπερηγάπα τὰ σακχαρωτά, τὰ ὅποια ὁκοῦν, τὸν ἐδίδο, καθήμενος εἰς τὴν τραπέζαν ἐνευσεν εἰς τὸν θαλαμηπόλον ὁσάκις ἐχρειάζετο τίποτε. Ὅτε δὲ ἡσθένησεν ἄφινε νὰ τὸν περιποιῶνται ὡς νὰ ἦτον ἀνθρώπος. Τὸν ἐφλεβοτόμησαν εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα δις, καὶ ὁσάκις ἔπειτα ἠσθάνετο τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν ἐξέτεινε τὸν βραχίονά του διὰ νὰ φλεβοτομηθῇ, ὡς νὰ ἐγνώριζεν ὅτι προηγουμένως ὠφελεθῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πράξιν.

Ἄλλος περιηγητής ἀναφέρει περὶ ἐνὸς παραδόξου πιθήκου. Ἦτο θήλεια, εὐμεγέθης κατὰ τὸ ἀνάστηρα, καὶ περιεπάτει ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν. Ἠτοίμαζε μετὰ προσοχῆς τὸ στομάχιον, ἐπλάγιάζεν εἰς τὴν μίαν πλευράν, καὶ ἐσκεπάζετο μὲ ἐφάπλωμα. Ὅταν εἶχε πόνον τῆς κεφαλῆς τὴν ἔδανε μὲ μανδύλιον, καὶ ἦτο γελοῖον νὰ τὴν ἐλῇ τίς εἰς τὴν κοίτην τῆς, οὕτω πως σκοτωθωμένην.

Τὸ ζῶον τοῦτο, ἂν καὶ ἔχῃ διοργανισμὸν σώματος ὅμοιον κατὰ πάντα σχεδὸν πρὸς τὸν ἀνθρώπον, καὶ ὡς ἐκ τούτου δύναται νὰ μιμῆται καὶ ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους πράξεις, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ εὐφυΐα του, φαίνονται πολὺ ὑποδεέστερα, ὥστε, καὶ τοι ἔχον τὰ ὅργανα τοῦ λόγου, στερεῖται τῆς ἐνάθρου διαλέκτου. Ἄν προσφωκιοῖντο μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατεβάλλετο πλείοτε φροντισὶς διὰ τὴν ἀνατροφήν αὐτοῦ, ἴσως ἤθελε διδαχθῇ νὰ προφέρῃ λέξεις, ἀλλὰ, καὶ τούτου δοθέντος ἐνόσφειναι ἀνίκανον νὰ συλλογίζηται, καὶ δὲν δύναται νὰ καταλάβῃ τὸ νόημα τῶν λέξεων, ἢ νὰ δεῖξῃ διὰ τῶν ἐκφράσεων τοῦ προσώπου νόησιν, πολὺ ἐξέχουσιν τὴν τῶν κτηνῶν, ποτὲ δὲν θέλει ἐμπορέσειν νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν διακεκριμένην τάξιν τοῦ ἀνθρώπου.

ΠΕΡΙ ΟΣΦΡΗΣΕΩΣ.

Εἰς τὸν ἀνθρώπον καὶ εἰς πολλὰ ζῶα ἡ ρίς καὶ οἱ μυκτῆρες εἶναι τὸ ὄργανον, δι' οὗ διαβιβάζεται ἡ αἰσθητικὴ τῆς ὀσφρήσεως εἰς τὸν νοῦν. Τὸ ἄμετον ὄργανον ταύτης τῆς αἰσθήσεως, εἶναι μαλακὸς τις ὕμην πορώδης καὶ πλήρης ἀγχείων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διανέμεται τὸ ὀσφρητικὸν νεῦρον, ὑποδιαιρούμενον εἰς ἀπειρατ